

Breddeidrættens retlige udfordringer

- Professor, dr.jur. Jens Evald
 - Forskningsleder, *Sports Law Research Unit*, AU.
 - Appeludvalgsformand, Dansk Kano- og Kajakforbund (2000-)
 - Formand for bestyrelsen i Anti Doping Danmark 2006-2012.

Breddeidrættens retlige udfordringer

- 1. Hvad er sportsret (idrætsjura)?
- 2. Introduktion til *Sports Law Research Unit*.
- 3. Retlige udfordringer for (bredde-) idrætten.

1. Hvad er sportsret?

- 1. Regler fastsat af sportens egne organisationer (nationalt og internationalt)
- 2. Den statslige, mellemstatslige og EU-retlige regulering af sporten.
- 3. Den sportsrelaterede ret, dvs. lovgivning, som ikke regulerer sporten direkte, men som har betydning for sporten.

Ad 1: Regler fastsat af sportens egne organisationer (nationalt og internationalt). *Lex sportiva*

- 1. *spilregler* ('rules of the game'), dvs. regler for den pågældende idrætsgren,
- 2. *konkurrenceregler* ('competition rules'), dvs. regler for deltagelse, udtagelse (alder, nationalitet, køn, opførsel mv.), antidopingregler, udpegning af byer som vært for store idrætsbegivenheder mv. og
- 3. *klubregler/foreningsregler* ('club rules'), f.eks. regler for medlemskab og valg af formand, afholdelse af generalforsamling, regler for eksklusion af medlemmer mv.
-

Ad 2: Den statslige, mellemstatslige og EU-retlige regulering af sporten.

- 1. Europarådets The European Sport for All Charter (1975), som i 1992 blev til The European Sport Charter (revideret 2001),
- 2. Europarådets The European Convention on Spectator Violence and Misbehaviour at Sports Events (1985),
- 3. Europarådets Antidoping Konvention (1989),
- 4. UNESCO's International Charter of Physical Education and Sport (1978)
- 5. UNESCO's International Convention against Doping in Sport (2005).
- 6. Siden 1974 har EU-Domstolen i en række sager behandlet sportens forhold til EU-retten, og med artikel 165 i Lissabon-traktaten (2009) har traktaten fået sin egen sportsartikel. Den statslige regulering omfatter – for Danmarks vedkommende – lovgivning, der regulerer sportens forhold, jf. eksempelvis lov om eliteidræt (lov 2007.1332) og lov om fremme af dopingfri idræt (lov 2013).

Ad 3: Den sportsrelaterede ret

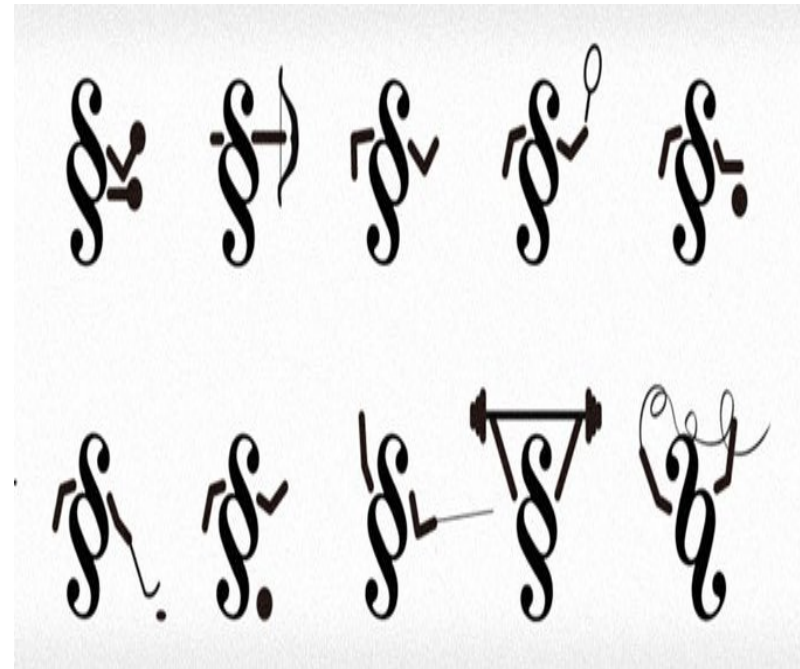

- 1. Straffeloven (f.eks. fodboldspilleres vold på banen)
- 2. Erstatningsret (f.eks. skader opstået under fodboldkamp).
- 3. Skattelovgivningen (f.eks. 'forskerreglen')
- 4. mv., mv.

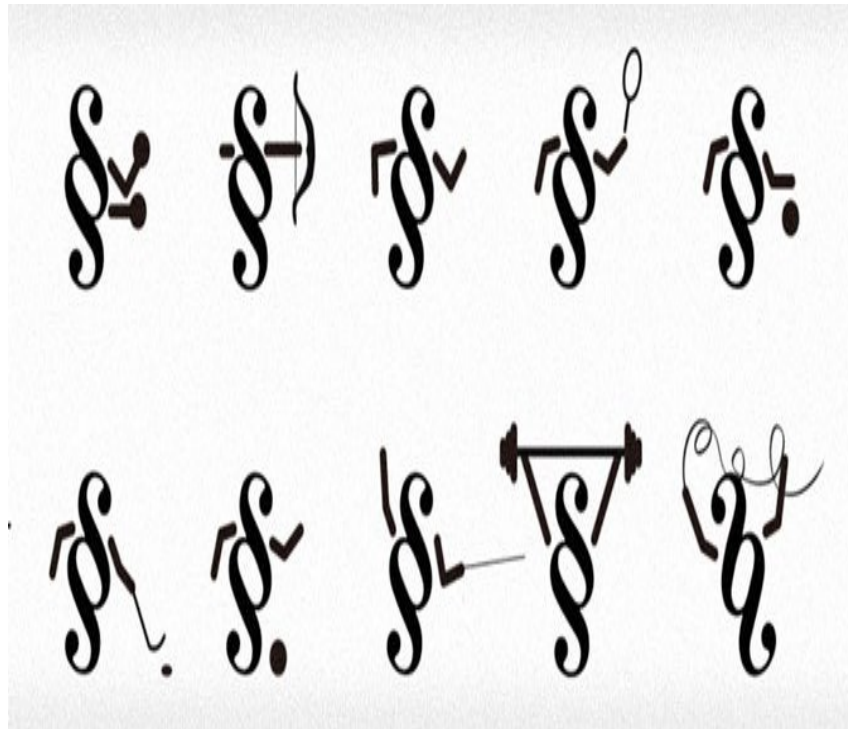
2. Introduktion til *Sports Law Research Unit*, Aarhus Universitet

- Introduktion til *Sports Law Research Group* samt hjemmesiden:
<http://law.au.dk/forskning/forskergrupper/sports-law-research-unit/>.

- Interesseområde:
 - ▣ Professionel sport/Elitesport
 - ▣ Breddeidræt

Introduktion til *Sports Law Research Unit*, Aarhus Universitet

- *"Den moderne sportsret er kompleks, og det er ikke muligt for en enkelt person at fordybe sig i alle dele af dette omfattende retsområde. En interdisciplinær tilgang er nødvendig, og det er på denne baggrund, at behovet og ønsket om oprettelsen af forskning i sportsret skal ses."*

Introduktion til *Sports Law Research Unit*, Aarhus Universitet

- Aktiviteterne i forskningsgruppen kan inddeles i fire områder:
- 1. møder,
- 2. seminarer/konferencer,
- 3. forskningsprojekter og publikationer og
- 4. kurser for eksterne samarbejdspartnere (f.eks. advokatkurser).

3. Retlige udfordringer for breddeidrætten

- A. Autonomien er under pres
- B. God forvaltningskik i forbund og foreninger ('Good Governance').
- C. EU-retten og breddeidrætten.
- D. Den offentlige finansiering af idrætten.
- E. Motionsdoping.
- F. Matchfixing mv.

A. Autonomien er under pres

”Find 5 fejl eller flere”

- Hvis man bliver fundet skyldig i matchfixing, så skal man udelukkes fra elitesport på livstid.
- Så klar er beskeden fra den nuværende idrætsordfører og tidligere kultur- og justitsminister Brian Mikkelsen (K) og Venstres kulturordfører, Michael Aastrup Jensen.
- »Efter min mening er der ikke nogen pardon. I doping har man straffet gradvist med to år og op til livstid, fordi der kan være fejl involveret. Men hvis man er involveret i matchfixing, så ved man godt, hvad man går ind til. Så ødelægger man sporten og gør det for at berige sig selv«, siger Brian Mikkelsen.
- **V: Livstidsudelukkelse er den rigtige løsning**
- Han suppleres af Michael Aastrup Jensen:
- »Vi skal demonstrere fra start af, at det har alvorlige konsekvenser overhovedet at tænke på sådan noget. En kort karantæne vil ikke have nogen effekt, så jeg synes, at livstidsudelukkelse helt klart er en løsningsmodel«, siger V-ordføreren

Autonomien er under pres

”Find 5 fejl eller flere”

- Brian Mikkelsen vil give politiet bedre mulighed for at efterforske matchfixing blandt andet gennem at oprette en ny task force:
- »Der skal være en speciel lovparagraf på området. Det har man i andre lande, og det vil betyde, at politiet vil prioritere det højere, og at de kan bruge nogle efterforskningsmetoder, de ellers ikke kan bruge«.
- **Særlig politienhed**
- Han foreslår, at det skal være en særlig efterforskningsenhed i én politikreds, som har ansvaret for området, »fordi der forhåbentlig ikke opstår 1.000 sager«.
- »Og der burde være nogle specielle dommere, som dømmer inden for matchfixing. Man skal udpege en håndfuld dommere og domstole, som kan dømme i de her sager, fordi det kræver en enorm viden på området«, siger Brian Mikkelsen.
- Begge de to borgerlige politikere kalder matchfixing for den største trussel mod sporten i Danmark.
- Mister tilskuere, unge udøvere og sponsorer illusionen om, at sporten foregår på fair og lige vilkår, vil fascinationen og opbakningen til idrætten forsvinde, siger de.
- Socialdemokraternes retsordfører, Trine Bramsen (S), er ikke overrasket over, at der nu er dukket en sag op om omfattende matchfixing i dansk fodbold.
- »Hvor der er penge, er der altid risiko for, at der er nogen, der har urene hensigter. Den store udvidelse, vi har set af forskellige bookmakerbureauer, betyder, at man i langt højere grad kan spille på forskellige kampe, end man har gjort tidligere, og så opstår risikoen for de her sager også,« siger Trine Bramsen til Berlingskes nyhedsbureau.
- Hun er dog ikke klar til ændre lovgivningen på nuværende tidspunkt. I stedet vil hun afvente politiets efterforskning.
- »Vi har ikke set særlig mange sager på det her område, så det bliver interessant at tage temperaturen på, om der behov for en anderledes tilgang,« siger hun til Berlingske.

B. Sikring af god forvaltnings- og ledelsesskik i små og mellemstore forbund og foreninger

- Det drejer sig grundlæggende om magtadskillelse:
 - Lovgivende.
 - Udøvende.
 - Dømmende magt.
- Retsstatsprincippet overført til foreningsretten.
 - Siden 1990'erne har idrætten haft en traditionel 'statsforfatningsretlig opbygning'
- Slagordet er 'Good governance':
 - De mange principper drejer sig om anvisninger til hvorledes organisationerne bør indrettes (magtadskillelse) og hvorledes organisationerne skal lede og forvalte, hvor beslutninger skal træffes og implementeres:
 - Gennemsigtighed
 - Rettigheder og pligter fastsat i klare regler.
 - Demokrati
 - Fair tvistløsning

DIF's lovregulativ IV, 1999 (bemærkningerne)

- “Danmarks Idræts-Forbund er som andre organisationer underkastet landets almindelige retsregler, hvortil kommer EU's regler, herunder ikke mindst Menneskeretskonventionen. Danmarks Idræts-Forbund har søgt at tilpasse Danmarks Idræts-Forbunds retssystem på en sådan måde, at det opfylder de krav, som samfundet stiller til et retssystem.”

Problemerne

- **Små specialforbund**
 - Få personer, som ofte er fagfolk.
 - Stærke bestyrelser og 'udsatte' direktører.
- **Ældre/forældede vedtægter**
 - Mangelfulde, ufuldstændige, upræcise.
 - Synliggøres først når problemet er opstået.
 - Servicetjek.
- **Mangelfuld viden om og kendskab til basale regler og 'god forvaltningskik'**
 - "Bestyrelsen bestemmer alt".
- **Mangelfuldt tvistløsningssystem**
 - Anja Andersen-sagen (2006).
 - Manglende høring/deltagelse i processen
 - Sanktioneret efter to forskellige regelsæt
 - 12 mdr. karantæne + 100.000 kr. bøde til klub.
 - Appel til DHF's bestyrelse (!) ...videre til DHF's rets- og voldgiftsudvalg
 - DIF's Appeludvalg: "...her gælder "almindelige principper for god sagsbehandling og høringspligt."....
 - Manglende koordinering af praksis (jf. case)
- **Mangelfuld (efter-) uddannelse af idrætsledere**

CASE: Eksklusion af medlemmer ('Fair tvistløsning')

- **”§ 10. Suspension og eksklusion**
- *Stk. 1. Er et medlem i restance med kontingent en måned efter forfaldsdato fremsender kassereren rykkerskrivelse til medlemmet med 14 dages betalingsfrist. Finder betalingen ikke sted inden fristens udløb kan medlemmet suspenderes.*
- *Stk. 2: Gør et medlem sig skyldigt i forhold, som af bestyrelsen skønnes at gøre vedkommende uværdig eller uegnet til fortsat at være medlem af klubben, kan bestyrelsen suspendere medlemmet.*
- *Stk. 3 Suspenderede medlemmer har ikke rettigheder i henhold til § 4 stk. 1 & 2. Ved suspension inddrager bestyrelsen straks eventuel clubnøgle.*
- *Stk. 4. Eksklusion indtræder to måneder efter suspensionens ikrafttræden, medmindre bestyrelsen eller en generalforsamling forinden har ophævet suspensionen.”*
- En klub ekskludere et medlem i november 2013 pga længere tids uoverensstemmelse med bestyrelsen.
- Medlemmet får en mail med besked om at han er ekskluderet.
- Eksklusionen er ikke med som dagsordenspunkt på generalforsamlingen i januar 2014.
- Eksklusionen diskuteres da en gruppe tilstedeværende på generalforsamlingen kræver det.
- Der stemmes om eksklusionen. Et lille flertal støtter bestyrelsens beslutning.
- Den ekskluderede er ikke tilstede på generalforsamlingen og har ikke været indkaldt.
- Er eksklusionen lovlig?

DIF's appelinstans:

sag nr. 20/2013 og nr. 21/2013

- ”Den omstændighed, at beslutningen om udelukkelse er truffet af generalforsamlingen i overensstemmelse med den i vedtægterne krævede procedure, indebærer dog ikke i sig selv, at udelukkelsen er gyldig.
- Det må i alle tilfælde, hvor et medlem ekskluderes (udelukkes) af en almennyttig idrætsforening under DIF, kræves, at grundlaget for eksklusionen har været tilstrækkeligt. Det følger i den forbindelse også direkte af [klubbens vedtægter], at udelukkelse alene kan ske i særlige tilfælde.
- I vurderingen af, om grundlaget for en eksklusion (udelukkelse) har været tilstrækkeligt, skal der foretages en afvejning af de modstående hensyn til idrætsforeningen og til medlemmet. På den ene side må idrætsforeningen indrømmes en adgang til at fastlægge de værdier og normer, der skal gælde i foreningen, og derved også beskytte foreningslivet og foreningens image udadtil. Foreningen har samtidig et generelt behov for at sikre, at de almindelige foreningsfunktioner, der ofte varetages af frivillige, kan varetages på en acceptabel måde. På den anden side er det en konsekvens af medlemskabet af et specialforbund under DIF, at idrætsforeningen forpligter sig til at agere sagligt i medlemsanliggender og lade principperne om åbenhed og forskellighed vinde indpas i foreningen. [...]

...Kendelser fortsat

- [...] Således som DIF-idrætten er organiseret og finansieret, må interessen i medlemskab af en almennyttig idrætsforening under DIF samtidig anses for beskyttelsesværdig i retlig henseende.
- På denne baggrund er det en betingelse for, at en eksklusion kan anses for gyldig, at den er sagligt og rimeligt begrundet og i overensstemmelse med almindelige principper om proportionalitet.
- Heraf følger blandt andet, at det som det klare udgangspunkt må kræves, at en fra foreningens side uønsket opførsel skriftligt påtales over for medlemmet, forinden der i gentagelsestilfælde eventuelt kan blive tale om eksklusion. Både i påtalen og i en eventuel efterfølgende beslutning om eksklusion skal den adfærd, der kan føre til eksklusion, beskrives.”

DIF pjece, maj 2014, "Eksklusion fra DIF-foreninger – hvad gælder, og hvordan skal sagerne håndteres".

- **Gyldighedsbetingelse:**

- 1) Sagligt og rimeligt begrundet
- 2) Proportional

- **Fremgangsmåde:**

- 1) Sagens forberedelse:
 - Medlemmet skal høres og have lejlighed til at udtale sig.
 - Skriftlig påtale
- 2) Bestyrelsens beslutningskompetence:
 - Krav om skriftlig begrundelse
- 3) Indbringelse for generalforsamlingen
 - Vedtægterne
 - Uskreven regel: Medlemmet har ret til at få eksklusionen prøvet på en generalforsamling.
- 4) Appel:
 - Specialforbunds appeludvalg
 - DIF-Idrættens Højeste Appelinstant.

C. EU-retten og breddeidrætten

- **Hvornår finder EU-retten anvendelse:**
- Betingelser for anvendelsen:
 - ▣ Grænseoverskridende – økonomisk – aktivitet
 - Ingen af disse betingelser fortolkes strengt

Baggrunden for EU's interesse

- Motiver for EU's interesse:
 - Økonomi
 - 3,7 % af EU's samlede BNP!
 - Sundhed (og dermed økonomi!)
 - Fred, forståelse og solidaritet
 - Involverer *mange* EU-borgere
 - 15 mio. ansatte inden for sportens verden
 - Bliver bedre EU-(med)borgere
 - Øget integration

Spørgsmål

- Gælder TEUF artikel 18 (det generelle princip om forbud mod nationalitetsbegrundet forskelsbehandling) for amatører?
 - ▣ Kan en klub afvise en udenlandsk statsborger at blive medlem af klubben fordi han er udlænding?
- Gælder TEUF artikel 21 (det generelle princip om ret til fri bevægelighed) for amatører?
 - ▣ Kan en klub kræve, at medlemmet bor i Danmark for at deltage i en turnering?
- Er amatører omfattet af EU-rettens beskyttelse?

Spørgsmål

- 1. Kan et forbund stille krav om statsborgerskab eller bopæl i Danmark for deltagelse i danske mesterskaber?
- 2. Kan et forbund stille krav om statsborgerskab for at anerkende en dansk rekord?

D. Den offentlige finansiering af idrætten

- Kommunal, regional, statslig finansiering af sport
 - Kommunerne:
 - Folkeoplysningsloven
 - Kommunalfuldmagten
 - Eliteidrætslovens § 7
 - Regionerne:
 - Støtte til sport er ikke en lovpligtig opgave for regionerne
 - *Patientrettet forebyggelse* jf. Sundhedsloven § 119, stk. 3 kan ikke danne grundlag for engagement i idrætsaktiviteter/sportsklubber (til samlign. gælder for kommunerne *borgerrettet forebyggelse*).
 - Staten:
 - Tipsmidlerne
 - Eliteidrætsloven
 - Folkeoplysningsloven

Statsstøtte: TEUF artikel 107

- 1. Bortset fra de i traktaterne hjemlede undtagelser er *statsstøtte eller støtte, som ydes ved hjælp af statsmidler under enhver tænkelig form, og som fordrejer eller truer med at fordreje konkurrencevilkårene ved at begunstige visse virksomheder eller visse produktioner, uforenelig med det indre marked, i det omfang den påvirker samhandelen mellem medlemsstaterne.*

- Undt: 107, stk. 2, litra a:
 - *Støtte af social karakter til enkelte forbrugere...*
 - Breddeidræt kan måske falde ind under denne, tvivlsomt om støtte til elite- og professionel sport kan (KNO)

- Undt.: 107, stk. 3, litra d:
 - *Støtte til fremme af kulturen og bevarelse af kulturarven....*
 - Bestemmelsen fortolkes (almindeligvis) restriktivt, hvorfor tvivlsomt om den kan anvendes til at undtage støtte til elite- eller professionel sport (KNO)

Hjemmel for kommunen

- Kommunalfuldmagten
- Folkeoplysningsloven
- Eliteidrætsloven

Kommunal støtte til breddeidræt

Folkeoplysningsloven

□ Folkeoplysningsloven:

□ Støtte til idrætsforeninger

- Direkte økonomisk støtte
- Faciliteter (lokaler, udendørsanlæg m.m.) stilles til rådighed
- Krav:
 - *Formål, bestyrelse, demokratisk opbygget, aktivt medlemskab, åben for alle, almennyttig + kontinuerlig virksomhed, jf. § 4.*
 - *Ikke kommercielt øjemed, jf. § 5, stk. 3.*

□ Anvisning af lokaler § 22:

- Udg. pkt.: § 22, stk. 1: vederlagsfrit
 - Modif: § 22, stk. 4: gebyr

□ Faciliteter § 22, stk. 3:

- *"Stilles til rådighed med den indretning og det inventar, der er til rådighed, når lokalerne anvendes til deres primære brug".*
- Se "Kridtsagen"

Højesterets dom sag 73/2010 afsagt 21. marts 2012 "Kridtsagen"

- Jetsmark Idrætsforening (JI) mod Jammerbugt Kommune (JK).
- Sagen vedrører spørgsmålet, om en kommune, der efter folkeoplysningsloven stiller fodboldbaner til rådighed for en idrætsforening, er forpligtet til vederlagsfrit at sørge for den fornødne opkridtning af fodboldbanerne.
- JI (sagsøger): JK tilpligtes at iværksætte og opretholde den fornødne opkridtning af kommunale fodboldbaner uden udgift for JI.
- JK (sagsøgte): Frifindelse.

Vestre landsret

□ Flertallet:

- ”Hverken folkeoplysningslovens eller forarbejderne hertil stiller i øvrigt mere præcise krav til indretningen af det anlæg, der anvises, eller det udstyr, der efter § 22, stk. 1, skal stilles til rådighed, og der er således overladt et betydeligt skøn til kommunen [...], vi finder ikke, at folkeoplysningsloven giver hjemmel til at stille krav om, at opkridtningen skal udføres af eller bekostes af kommunen i den foreliggende situation, hvor kommunen ikke efter det oplyste selv anvender arealet på en sådan måde, at der er behov for opkridtning”

□ Mindretallet:

- JK ”har stillet udendørsanlæg i form af græs fodboldbaner til rådighed for [J], jf. folkeoplysningslovens § 2, stk. 3, jf. § 21, stk. 1. Efter lovens § 22, stk. 1, er kommunen herefter forpligtet til at stille fodboldbanerne til rådighed med blandt andet fornødent udstyr [...] afmærkning af en fodboldbane er en så integreret og nødvendig del af en fodboldbanes indretning, at kommunen efter ordlyden af [...] § 22, stk. 1, lovens formål og den sammenhæng, hvori bestemmelsen indgår, er forpligtet til vederlagsfrit at opretholde den fornødne afmærkning af banerne, så længe kommunen efter folkeoplysningsloven stiller banerne til rådighed for J”

Højesteret stadfæster landsretsafgørelsen

Højesteret finder, ”at folkeoplysningslovens bestemmelser om kommunens anvisning af lokaler og udendørsanlæg må forstås således, at der alene er pligt til at stille eksisterende kommunale udendørsanlæg til rådighed, hvis anlægget er ledigt og er anvendeligt til den pågældende virksomhed, og at anlægget i givet fald skal stilles til rådighed med den indretning og det udstyr, som anlægget er forsynet med, og som er nødvendigt for, at anlægget kan fungere på samme måde, som når det i øvrigt bruges af kommunen. Der er således ikke pligt til for kommunen at udføre særlige tjenesteydelser for de foreninger mv., der får et udendørsanlæg stillet til rådighed”

Spørgsmål:

- En idrætsforening udbyder foreningsfitness. I byen er der i forvejen to fitness-kæder, som drives kommercielt.
- Kan kommunen støtte foreningsfitness:
 - Ved at stille lokaler til rådighed?
 - Ved at give direkte støtte?

E. Motionsdoping

Finansieringen

- Kulturministeriet

- Anti Doping Danmark

- Idrættens organisationer

- DFHO + øvrige kommercielle fitness-centre

- Anti Doping Danmark

- DFHO's medlemmer

F. Matchfixing m.v.

- Er matchfixing et problem for breddeidrætten?
 - Afhænger af hvad man forstår ved breddeidræt?
 - Hvad med kampe i 2. og 3. division?

Mikkel Bruun-sagen

- MB medlem af Nykøbing FC.
- Spillede 100 kr. på en række kampe hvor eget hold mod Avartha indgik. Spillede på sejr til eget hold.
- Gevinst 824 kr., som MB delte med sin bror.
- Sanktion: 1 spilledag og en bøde på 1.000 kr.
- Sekretariatet havde krævet 2 spilledage og en bøde på 724 kr.
- Nævnet:
- Bøden indeholder dels inddragelse af gevinst, dels en selvstændig sanktion.

Formålene med matchfixing?

Økonomisk vinding

Sportslig vinding

Lidt om sport & spil

Danske Spil

- Odds:
- **Kampens resultat**
	1	x	2
Brønshøj – Marienlyst	1,22	6,20	9,50
- **Hvem scorer det næste**
- **mål:**
- **Udvisning:**
- **Real Madrid – F.C. Bayern München:**
- Pepe: odds 25 Schweinsteiger: odds 30.
- **Mere end 6 mål i kampen odds 30**
- Atletico Madrid - Chelsea

Hvem bliver snydt?

Spiludbyderen

Danske Spil

Hvad siger straffeloven?

- **Den danske straffelov, § 279:**
- For bedrageri straffes den, som, for derigennem at skaffe sig eller andre uberettiget vinding, ved retsstridigt at fremkalde, bestyrke eller udnytte en vildfarelse bestemmer en anden til en handling eller unkladelse, hvorved der påføres denne eller nogen, for hvem handlingen eller unkladelsen bliver afgørende, et formuetab.